

Особливо важливою для активізації самостійної роботи є очевидність у зв'язку між навчальним завданням та майбутньою професією чи актуальною життєвою позицією. Потрібно допомогти студентам планувати самостійну роботу, тоді вони зможуть активізувати свою роботу самі. Але при цьому не слід забувати про контроль з боку викладача, особливо на етапі формування навичок самостійної роботи.

Застосування комп'ютерних технологій навчання та контроль якості знань студентів кардинально активізують сам процес самостійної роботи студентів як один із шляхів формування розвинутої особистості та запорука ефективного засвоєння знань.

*М. І. Мирун, проф.,
кафедра банківської справи*

ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА З ПРОФІЛЮЮЧОГО КУРСУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

В індивідуально-консультативній роботі приймають участь дві сторони: викладач і студент. Тому проблему її ефективності необхідно вирішувати як з позицій студента — отримувача знань, так і викладача — передавача цих знань.

Індивідуально-консультативна робота серед різноманітних методів навчання у вищій школі займає важливе місце. Індивідуальне консультування орієнтується на поглиблення методологічних основ навчального матеріалу, розкриття його змісту, збагачення знань студента.

Індивідуальне консультування як складова самостійної навчальної роботи студента органічно доповнює лекцію, матеріали підручника, посібників. Воно урізноманітнює цю роботу, допомагає поглибити знання з найголовнішого, підтримати та підсилити ідеї студента щодо інтерпретації теоретичних положень, фактів, критичних оцінок.

Лекції, підручники, посібники орієнтуються на усіх студентів. Індивідуальне консультування дозволяє враховувати особливості засвоєння наукових знань кожним студентом, рівень цього засвоєння, коло його індивідуальних наукових інтересів та конкретних потреб, створення особистого фонду наукових знань студента.

Індивідуальна консультація викладача студенту дає широкий простір для аналізу спірних проблем науки, ознайомлення з новіт-

німи дискусійними питаннями, котрі ще не утвердилися як навчальний матеріал. Індивідуальна консультація є найбільш економічною формою посилення самостійної роботи студента, допомагає йому засвоїти значну суму знань з мінімальною витратою часу.

Особливістю індивідуальної консультативної роботи є те, що тут існує прямиий контакт викладача з окремим студентом, що посилює його увагу при засвоєнні наукових знань. Викладач при цьому може змінювати акценти у питаннях консультування залежно від ступеня засвоєння студентом окремих положень.

Індивідуальне консультування спрямоване не лише на отримання та розвиток знань студента з курсу, а й на розкриття його зв'язку з іншими спеціальними курсами. Індивідуальне консультування розвиває процес вивчення та засвоєння навчального матеріалу студентом, опираючись на факти практики.

Індивідуально-консультативна робота викладача розвиває логіку наукового підходу до навчання студента за допомогою таких способів засвоєння програмного матеріалу, як порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення тощо, спонукує студента до активізації думки над навчальним матеріалом. Професор університету на власному досвіді та прикладі своєї діяльності у процесі індивідуального консультування навчає студента нюансам дослідницької технології, її методам, за допомогою яких йому пощастило доповнити загальнонауковий фонд знань новими закономірностями, особливостями, специфікою, висновками.

Індивідуально-консультативна робота посилює потребу студента до самостійної навчально-дослідницької роботи над курсом. Вона формує уміння і навички самостійно оволодівати програмним матеріалом, пошуку джерел фактів, пояснювати окремі навчальні положення, науково опрацювати матеріал, переглядати зроблене.

Ефективність індивідуально-консультативної роботи зі студентом залежить не лише від змістовності матеріалу, по якому проводиться консультація, а й від психологічних особливостей окремо взятого студента. Такими є потреби, інтереси, увага. Їх врахування сприяє постановці питань консультування, осмисленню, засвоєнню, наповненню новизною. Досвід показує, що одні і ті ж студенти у різних викладачів консультуються з неоднаковим ступенем напруженості. Не завжди викладачу вдається викликати стійку увагу студента, стимулювати його інтерес до вивчення матеріалу.

Підвищення ефективності індивідуальної консультативної роботи пов'язано з розвитком активності студентів у процесі цієї

роботи. Ця активність залежить від мотивів — стимулів, що викликають бажання у студента поглиблювати засвоєння учбового матеріалу. Такими стимулами є безпосередні та опосередковані. До перших належать високе методичне забезпечення індивідуальної консультативної роботи, захопленість проблемою консультування, використання практичних матеріалів, технічних засобів тощо, а до других — зацікавленість студента оволодіти методами поглибленого вивчення матеріалу, вміння працювати творчо.

Т. П. Михайлова, канд. екон. наук, доц.,
кафедра обліку, аналізу та аудиту в АПК

ОСОБИСТІСНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ

Проблема якості підготовки фахівців є домінуючою за будь-якої системи освіти, що підтверджує й та увага, яка приділяється питанням її моніторингу у навчальних закладах. Аналіз основного кола проблем, які впливають на якість підготовки фахівців, показує, що однією з основних постає проблема організації навчальної діяльності, адекватної сучасним вимогам щодо рівня підготовки професіоналів.

В існуючій системі організації навчального процесу у вищих закладах освіти аудиторне навантаження протягом семестру становить близько 50 % від загального обсягу навчального часу. Залежно від форми навчання та освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки навчальний час, відведений для самостійної роботи студента становить не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, та час, відведений для індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами, становить 10—20 % загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

В той же час чисельні дослідження виявили залежність ступеня засвоєння матеріалу від способу його сприйняття. Зокрема, частка засвоєного тим чи іншим способом є такою: 10 % — від почутого, 30 % — від прочитаного, 50 % — від спостережуваного, 90 % — від здійснюваної практичної діяльності.

Самостійна робота студентів, методика її організації на рівні навчальної дисципліни безпосередньо пов'язані з активізацією пізнавальної діяльності тих, кого навчають. Успішність формування самостійної роботи студентів значною мірою визначається й тим, як викладач здійснює індивідуалізацію та диференціацію